

pielikums Nr.1

Valkas novadpētniecības muzeja
Darbības un attīstības stratēģija
2025.-2029.gadam

**VALKAS NOVADPĒTNIECĪBAS MUZEJA
KRĀJUMA DARBA POLITIKA
2025. – 2029.GADAM**

VALKA

2025

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

1. Vispārīgs raksturojums

Valkas novadpētniecības muzejs ir sabiedrībai pieejama pētnieciska un izglītojoša Valkas novada pašvaldības iestāde, kura patstāvīgi un sadarbībā ar Latvijas Republikas Kultūras ministriju, Latvijas Muzeju padomi, radošām apvienībām, fondiem un sabiedriskām organizācijām, uzkrāj, saglabā, pēta un popularizē materiālās un nemateriālās kultūrvēsturiskās vērtības.

Muzeja krājums ir Nacionālā muzeju krājuma sastāvdaļa un atrodas valsts aizsardzībā. Tā veidošana, uzskaitē, papildināšana, saglabāšana un izmantošana tiek veikta saskaņā ar Muzeju likumu un Ministru kabineta (MK) noteikumiem “Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu”, “Noteikumi par Valkas novadpētniecības muzeja krājumu” un Valkas novadpētniecības muzeja Nolikumu.

Valkas novadpētniecības muzeja Krājuma darba politika ir dokuments, kas konkretizē darbu ar muzeja krājumu un nosaka, kā, saskaņā ar muzeja stratēģiskajiem mērķiem un uzdevumiem, tiks īstenota muzeja misija krājuma darba jomā laika periodā no 2025. - 2029.gadam.

Krājuma darba politika izstrādāta balsties uz pašreizējās situācijas analīzi un izvirzītajiem uzdevumiem krājuma komplektēšanā, dokumentēšanā, saglabāšanā un izmantošanā. Krājuma darba politika ir elastīgs dokuments, ko nepieciešamības gadījumā var grozīt, papildināt un precizēt.

2. Krājuma veidošanas mērķis un uzdevumi

Mērķis – veidot muzeja misijai atbilstošu krājumu – materiālo un nemateriālo vērtību kopumu, kas šodienas un nākotnes sabiedrībai sniedz priekšstatu par Valkas novada identitāti un lokālo savdabību latviešu vēsturisko zemju kontekstā.

Uzdevumi:

1. Papildināt muzeja krājumu atbilstoši izstrādātajai krājuma darba politikai un komplektēšanas virzieniem;
2. Dokumentēt un izvērtēt muzeja krājumu, nodrošināt informācijas pieejamību, veicot krājuma priekšmetu digitalizāciju;
3. Optimizēt muzeja krājuma glabāšanas apstākļus.

3. Krājuma darba organizācija

Muzeja galvenais krājuma glabātājs nodrošina krājuma priekšmetu dokumentēšanu, saglabāšanu, izpēti un izmantošanu.

Saimniecības pārzinis nodrošina krājuma glabāšanas apstākļus, krātuvju sanitāri tehnisko stāvokli, drošības un ugunsdzēsības signalizācijas darbību, remonta veikšanu krātuvēs.

Atsevišķu palīgdarbu veikšanai var piesaistīt līgumstrādniekus.

Muzejā 3 cilvēku sastāvā darbojas Krājuma komisija. Krājuma komisija izskata visus jautājumus, kas saistīti ar muzeja krājuma priekšmetiem.

4. Krājuma raksturojums

Muzeja krājums sastāv no pamatkrājuma un palīgkrājuma. Uz 2025.gada 1.janvāri krājumā iekļautas 52 194 vienības, tai skaitā, pamatkrājumā – 35 404, palīgkrājumā – 16 790. Krājums papildinās galvenokārt ar dāvinājumiem no privātpersonām, mazāk no citām institūcijām un iepirkumiem.

Muzeja krājuma komplektēšanas galvenos principus noteikuši:

- muzeja dibināšanas mērķis – pētīt Valkas rajona vēsturi dažādos laika posmos;
- muzeja atrašanās vieta – bijušajā Jāņa Cimzes vadītajā Vidzemes draudžu skolu skolotāju semināra ēkā (tēmas: *Jāņa Cimzes dzīve un darbība, semināra audzēkņu darbība, Dziesmu svētku vēsture un attīstība u.c.*);
- 1970. – 1980. gadu politiskās prasības, kad galvenokārt krājumu vajadzēja papildināt ar materiāliem par padomju periodu (tēmas: *Sociālisma celtniecība, Sociālistiskie pārveidojumi, Sociālistiskā sacensība, u.c.*);
- pētnieku pieprasījums (*Valkas novada pagasti, Ērgemes viduslaiku pils, dzimtas Valkas novadā, Valkas pilsētas apbūve u.c.*);
- mākslinieku – novadnieku darbu saglabāšana un viņu darbu izstāžu iekārtošana (1980.gadu sākumā sāka mākslas priekšmetu kolekcija veidošana).

Krājums ģeogrāfiski aptver daļu bijušā Valkas apriņķa teritorijas, dažādu notikumu kontekstā, ar Valkas novadu un novadniekiem saistītas vietas Latvijā un pasaulē. No

2009.gada, kad pēc administratīvi teritoriālās reformas izveidojās Valkas novads - Valkas novada teritoriju.

Krājums hronoloģiski aptver laika posmu no 12.gadsimta līdz mūsdienām. Apmēram 94% krājuma priekšmetu attiecas uz 19. un 20.gadsimtu.

Kopumā krājums ir vispusīgs un bagāts, veidots tā, lai varētu pētīt Valkas novada kultūrvēsturiskos, politiskos, saimnieciskos un citus vēsturiskos procesus, atsevišķu cilvēku un dzimtu likteņus dažādu vēsturisko notikumu kontekstā, kā arī iekārtot ekspozīcijas un izstādes, organizēt tematiskos pasākumus un muzejpedagoģiskās programmas.

Krājumu veido 16 kolekcijas:

- arheoloģija;
- audio – vizuālie un IT priekšmeti;
- bonistika;
- dokumenti un rokraksti;
- faleristika;
- filatēlija;
- fotogrāfijas un fotoatklātnes;
- fotonegatīvi;
- heraldika;
- iespieddarbi;
- lietiskie priekšmeti;
- numismātika;
- sfragistika;
- veksiloloģija;
- tekstilijas;
- tēlojošie priekšmeti.

Lielākās no tām ir fotogrāfiju un fotoatklātņu (vairāk nekā 16 tūkstoši vienības), iespieddarbu (vairāk nekā 6 tūkstoši), lietisko priekšmetu (vairāk nekā 5 tūkstoši), fotonegatīvu (vairāk nekā 5 tūkstoši), tekstiliju (vairāk nekā tūkstotis).

2020.-2024.gadā lielāko papildinājumu ieguvušas dokumentu un rokrakstu, arheoloģijas, iespieddarbu, lietisko un tēlojošo priekšmetu kolekcijas.

Dokumentu un rokrakstu kolekcija papildināta ar Latsonu dzimtas, mākslinieka Jāņa Elmāra Indusa vēstulēm un ģimenes dokumentiem.

Arheoloģijas kolekciju papildināja ar Ērgemes viduslaiku pili 2018.-2020.gadā arheoloģisko izpētes darbu laikā atrastām senlietām. Arheoloģiskos darbus veica arheoloģe Ilze Mālkalniete.

Iespieddarbu kolekciju papildināja ar materiāliem par Valkas pilsētas teātri un kultūras pasākumiem Valkā un novadā.

Lietisko priekšmetu kolekciju papildināja ar materiāliem par padomju gados ražotajiem un lietotajiem priekšmetiem, galvenokārt mājsaimniecības piederumiem.

Tēlojošo priekšmetu kolekciju papildināja ar mākslinieka Jāņa Elmāra Indusa (1907 – 1996) gleznām, kā arī mākslinieks Jānis Strupulis dāvinājis Valkas novadpētniecības muzejam 147 vienības – savas un citu latviešu mākslinieku darbus (medaļas, gleznas u. c.). Starp J.Strupuļa dāvinātiem darbiem minami tādi mākslinieki kā Jānis Pauļuks (1906–1984), Leo Kokle (1924–1964), Ludolfs Liberts (1895–1959), Kārlis Miesnieks (1887–1977), Konrāds Ubāns (1893–1981), Rihards Zariņš (1869–1939), Indriķis Zeberiņš (1882–1969) u.c.

4.1. Muzejs nekrās:

- dabas priekšmetus;
- ieročus un apbruņojumu;
- daiļliteratūru, zinātnisko literatūru, periodiskos izdevumus, kuri nav saistīti ar Valkas novadu.

5. Krājuma komplektēšana

Muzeja krājuma komplektēšanas pamatā ir nepārtrauktības un pēctecības princips.

5.1. Kritēriji priekšmetu iekļaušanai krājumā:

- atbilstība muzeja misijai un krājuma komplektēšanas virzieniem;
- atbilstība ģeogrāfiskajiem, hronoloģiskajiem un tematiskajiem ietvariem;
- priekšmeta autentiskums un unikalitāte;
- priekšmeta zinātniskā, kultūrvēsturiskā, memoriālā un mākslinieciskā vērtība;
- priekšmeta aktualitāte;
- vēsturiski izveidojušās kolekcijas;
- priekšmeta izmēri;
- priekšmeta saglabātības pakāpe un restaurācijas iespējas;
- iespēja priekšmetus izmantot izglītojošā darbā.

5.2. Galvenie krājuma priekšmetu ieguves veidi:

- dāvinājumi (ziedojumi), no fiziskām un juridiskām personām;
- pirkumi, no muzeja budžeta līdzekļiem un no projektu konkursos iegūtā finansējuma;
- tematiskās ekspedīcijas (ekspedīciju laikā krājumā nonāk gan dāvinājumi, gan pirkumi);
- novēlējumi un mantojumi;
- muzejisko un muzeja priekšmetu maiņa;
- pārņemšana no citām institūcijām;
- muzeja uzdevumā izgatavoti priekšmeti;
- citi neparedzēti gadījumi, kas nav pretrunā ar muzeja misiju, Krājuma darba politiku un Krājuma komisijas lēmumu.

5.3. Prioritārās krājuma komplektēšanas tēmas:

Dziesmu svētku vēsture Ziemeļlatvijā un Dienvidigaunijā 19.gs. 2.puse

Tēmai ir vairākas apakštēmas:

- Jānis Cimze – koru kultūras kaldinātājs;
- Vidzemes draudzes skolu skolotāju semināra audzēkņu – latviešu un igauņu – darbība;
- Kultūras biedrības – dziesmu svētku organizatori un atbalstītāji;
- Koru dibināšana.

Tēmas atspoguļošanai, krājumā iekļauj fotogrāfijas, fotoatklātnes, iespieddarbus, dokumentus, tekstilijas, lietiskos un citus priekšmetus.

Rezultāts: publikācijas, izrakstu un personu kartītes.

Ērgemes pagasta vēsture

Tēmai ir vairākas apakštēmas:

- Pilsētas sadalīšana – izveidojot valsts robežu;
- Apbūve;
- Dzelzceļš;
- Izglītība;
- Sabiedrība;
- Saimniecība;

- Kultūra.

Tēmas atspoguļošanai, krājumā iekļauj fotogrāfijas, fotoatklātnes, dokumentus, iespieddardbus, tekstilijas, lietiskos un citus priekšmetus.

Rezultāts: publikācijas, izrakstu un personu kartītes, atmiņu pieraksti.

Valkas pilsēta 1920.g. - mūsdienas

Tēmai ir vairākas apakštēmas:

- Pilsētas sadalīšana – izveidojot valsts robežu;
- Apbūve;
- Dzelzceļš;
- Izglītība;
- Sabiedrība;
- Saimniecība;
- Kultūra.

Tēmas atspoguļošanai, krājumā iekļauj fotogrāfijas, fotoatklātnes, dokumentus, iespieddardbus, tekstilijas, lietiskos un citus priekšmetus.

Rezultāts: publikācijas, lekcijas, izrakstu un personu kartītes, izstādes.

Ievērojamu novadnieku dzīve un darbība

Valkas novadā dzimuši, dzīvojuši un dzīvo vairāki izcili mākslinieki, literāti, mūziķi un citu nozaru darbinieki, kuru devums ir nozīmīgs ne tikai novadā, bet arī Latvijā un pasaulē.

Tēmas atspoguļošanai, krājumā iekļauj novadnieku radītos dardbus, fotogrāfijas, dokumentus, lietiskos un citus priekšmetus, kas atspoguļo novadnieku dzīvi un dardbu.

Rezultāts: izstādes, publikācijas, katalogi, izrakstu un personu kartītes.

Krājuma kolekciju papildināšana

Izpētes laikā papildināmas šādas kolekcijas:

- Tekstilijas,
- Lietiskie priekšmeti,
- Tēlojošie priekšmeti.

Rezultāts: publikācijas, izstādes, jaunizveidotas zinātniskā apraksta kartītes, muzejpedagoģiskās programmas.

5.4. Finanšu resursi:

- muzeja budžets,
- projektu konkursos iegūtais finansējums,
- atbalstītāji.

6. Krājuma dokumentēšana

6.1. Krājuma uzskaitē

Krājumu uzskaitē notiek atbilstoši MK noteikumiem “Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu” un noteikumiem “Noteikumi par Valkas novadpētniecības muzeja krājumu” papīra formātā un elektroniski, izmantojot Nacionālā muzeju krājuma kopkataloga informācijas sistēmu (NMKK).

Lai plašākai sabiedrībai nodrošinātu krājuma pieejamību un mūsdienīgu izmantošanu, priekšmetus digitalizē un datus ievada NMKK.

1. tabula. Krājuma priekšmetu digitalizācijas grafiks

Priekšmetu/kolekcijas, apakškolekcijas nosaukums	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
Jauniegūtie krājuma priekšmeti	350	350	350	350	350
Tekstilijas – tērpi, segas		50	50		
Lietiskie priekšmeti – krēsli, mēbeles, trauki, mūzikas instrumenti, apgaismošanas, foto piederumi		100	100	100	100
Dokumenti un rokraksti	50	50	50	50	200
Fotogrāfijas un fotoatklātnes	200	200	200	200	200

Vienlaikus veido arī krājuma tematisko uzskaites kartotēku, izdrukājot kartīti no NMKK. Kartotēku regulāri papildina ar jauniegūto priekšmetu uzskaites kartītēm un jauniem šķirklīem. Kartotēka apmeklētājiem un pētniekiem pieejama muzeja apmeklētāju telpā.

6.2. Krājuma esības pārbaude un krājuma izvērtēšana

Krājuma priekšmetu esību pārbauda, salīdzinot esošos krājuma priekšmetus ar ierakstiem krājuma priekšmetu uzskaites dokumentācijā – inventāra grāmatās un uzskaites kartotēkā. Vienlaikus ar krājuma esības pārbaudi:

- precizē priekšmetu nosaukumu, datējumu un aprakstu;
- izdala jaunas kolekcijas un apakškolekcijas;
- precizē priekšmetu skaitu kolekcijās un apakškolekcijās;
- novērtē priekšmetu saglabātības pakāpi restaurācijas vai konservācijas nepieciešamību;
- nosaka priekšmetu vērtību;
- lemj par priekšmetu izslēgšanu no krājuma vai pamatkrājuma priekšmetu iekļaušanu palīgkrājumā, saskaņā ar MK noteikumiem “Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu” un noteikumiem “Noteikumi par Valkas novadpētniecības muzeja krājumu”.

2. tabula. Krājuma esības pārbaudes grafiks

Kolekcijas, apakškolekcijas nosaukums	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
Iespieddarbi (grāmatas, brošūras)	200	200			
Lietiskie priekšmeti		1000	1000		
Tekstilijas	1500				
Dokumenti un rokraksti par Valku un Valkas novadu			500	1500	
Fotogrāfijas un fotoatklātnes par Valku un Valkas novadu					1500

6.3.Prioritārie uzdevumi krājuma dokumentēšanā:

- jauniegūto priekšmetu uzskaitē;
- priekšmetu digitalizācija un datu ievadīšana NMKK, saskaņā ar grafiku (1.tabula);
- krājuma esības pārbaudes veikšana saskaņā ar grafiku (2.tabula);
- regulāra tematiskās krājuma uzskaites kartotēkas papildināšana.

7. Krājuma saglabāšana

7.1. Krātuvju raksturojums

Muzeja krājums glabājas muzeja ēkā – Valkā, Rīgas iela 64, un krātuves ēkā – Valkā, Semināra ielā 27A.

Rīgas ielā 64 ir 8 atsevišķas telpas – glabātuves; Semināra ielā 27A ir 3 atsevišķas telpas - glabātuves.

Glabātuvēs skapji un plaukti ir numurēti, par tajos novietotajiem priekšmetiem sastādīti topogrāfiskie apraksti. Priekšmeta atrašanās vieta (topogrāfija) atzīmēta arī uzskaites kartītē, kartītes glabājas muzeja apmeklētāju telpā.

Rīgas ielā 64

Glabātuvē Nr. 2

Vaļējos koka plauktos glabā neliela izmēra lietiskos priekšmetus, sagrupētus apakškolekcijās, izgatavotus no dažāda materiāla.

Slēdzamā koka skapī glabā arheoloģijas, audio – vizuālos, bonistikas, faleristikas, filatēlijas, numismātikas un sfragistikas kolekciju priekšmetus.

Glabātuvē Nr. 3

Vaļējos metāla plauktos glabā fotogrāfijas un foto atklātnes, dokumentus un rokrakstus, iespieddarus, fotonegātīvus un diapozitīvus. Priekšmetus kārtoti pēc tematiskā un kolekciju principa. Priekšmetus ievieto aploksnēs (uz aploksnēs norāda uzskaites apzīmējumu, priekšmeta nosaukumu, īsu anotāciju) vai mapēs un kārbās (mapei un kārbai pielīmē sarakstu, kurā norāda tajā ievietoto priekšmetu uzskaites apzīmējumu, nosaukumu, īsu anotāciju).

Glabātuvē Nr. 4

Vaļējos koka plauktos glabā lietiskos priekšmetus – neliela izmēra zemkopības, lopkopības, dravniecības, tabakas, lina apstrādes un pārtikas pārstrādes un pagatavošanas darba rīkus, ierīces un piederumus.

Glabātuvē Nr. 5

Vaļējos koka plauktos glabā lietiskos priekšmetus – amatniecības un mežkopības darba rīkus un piederumus, citus neliela izmēra koka un metāla priekšmetus.

Glabātuvē Nr. 6

Vaļējos koka plauktos glabā lietiskos priekšmetus – mēbeles, saimniecības traukus, amatniecības, pārtikas pārstrādes un pagatavošanas piederumus un citus koka priekšmetus.

Glabātuvē Nr. 7

Valējos metāla plauktos glabā tēlojošos, dekoratīvās mākslas un lietiskos priekšmetus.

Glabātuvē Nr.8

Valējos koka plauktos un drēbju skapī glabā neliela izmēra palīgkrājuma priekšmetus (izņemot fotogrāfiju un fotoatklātņu, dokumentu un rokrakstu, un iespieddarbu kolekcijas).

Glabātuvē Nr.9

Valējos koka plauktos glabā liela izmēra, dažāda materiāla zemkopības, amatniecības, piena pārstrādes darba rīkus, ierīces un piederumus, mēbeles un zirgvilkmes transporta līdzekļus.

Semināra ielā 27A

Glabātuvē Nr. 1

Uz koka paletēm izvietotas lielās mēbeles - drēbju skapji, bufetes, spoguļgaldi.

Glabātuvē Nr. 2

Slēgtos metāla skapjos glabā tekstilijas (segas, dvieļus un citus rokdarbus). Plauktos - bezskābes kartona kastēs apavus, cimdus, zeķes. Slēgtos metāla skapjos un bezskābes kartona kastēs glabā veksiloloģijas priekšmetus.

Glabātuvē Nr. 4

Atklātais krājums – izstāde „Padomju okupācijas laika sadzīves priekšmeti. 1950–1990”. Daļēji valējos koka skapjos glabā neliela izmēra lietiskos priekšmetus – virtuves piederumus, saimniecības un skolas piederumus, kuri raksturo sadzīvi Latvijā laikā no 1950.-1990.gadam.

Kopš 2020.gada notiek muzeja krātuves iekārtošanas darbi Valkā, Semināra ielā 27.

Šobrīd ir iekārtotas 3 glabātuves.

2025.-2029.gadā uz krātuvi Semināra ielā 27A pārvietos:

- lietisko;
- arheoloģijas,
- audio – vizuālās;
- bonistikas;
- faleristikas;
- filatēlijas;
- heraldikas;
- numismātikas;
- sfragistikas kolekciju priekšmetus.

Krātuves aprīkošanai izmantos jau esošo inventāru un iegādāsies jaunus metāla skapjus un plauktus.

Vienlaikus ar priekšmetu novietošanu krātuvē veidos glabāšanas sistēmu (topogrāfiju).

Krātuves zāli izmanto muzeja krājuma priekšmetu izstāžu, radošo un muzejpedagoģisko programmu vajadzībām.

Glabātuvēs muzeja galvenajā ēkā Rīgas ielā 64 vaļējos metāla plauktos un slēdzamos skapjos glabās:

- fotogrāfiju un fotoatklātņu;
- dokumentu un rokrakstu;
- iespieddarbu;
- fotonegātīvu;
- tēlojošo kolekciju priekšmetus.

Priekšmetus glabātuvē kārtos pēc kolekciju un tematiskā principa. Tos ievieto bezskābes aploksnēs (uz aploksnes norāda uzskaites apzīmējumu, priekšmeta nosaukumu, īsu anotāciju) vai mapēs, kārbās un kastēs (mapei, kārbai, kastei pielīmē sarakstu, kurā norāda tajā ievietoto priekšmetu uzskaites apzīmējumu, nosaukumu, īsu anotāciju).

7.2. Konservācija un restaurācija

Krājuma priekšmetu restaurācijai un konservācijai slēdz līgumus ar atestētiem restauratoriem.

Prioritāri plānots restaurēt un konservēt priekšmetus, kurus eksponēs ekspozīcijās un izstādēs:

- fotogrāfiju – Valkas apriņķa II dziesmu svētki, 1900.g. (2026.);
- grāmatu – II Valkas apriņķa dziedāšanas svētki, 1900.g. (2026.);
- grāmatu – Jāņa Cimzes „Dziesmu rota”, vīru koriem. Pirmais izdevums, Leipciga, 1872.g. (2027.);
- grāmatu – Juris Neikens „Vācu valodas mācība priekš latviešiem”. Rīga, 1883.g. (2027.);
- lietiskie priekšmeti – krēsli (2028.);
- apliecību – par seglinieka profesijas apguvi ar Valkas gravīru, 1885.g. (2029.);
- apliecību – Livonijas guberņas ķeizariskās pilsētas Valkas šuvēju amatniecības ceha šuvēju amata zeļļa Jāņa Gotfrīda Treja, 1914.g. (2029.);

- priekšmetus, kuras bez restaurācijas vai konservācijas nav iespējams saglabāt (2025.- 2029.).

Restaurējamo priekšmetu izvēli var ietekmēt kāda unikāla priekšmeta, kuru bez restaurācijas nav iespējams saglabāt, nonākšana krājumā.

7.3. Finanšu resursi:

- muzeja budžets;
- projektu konkursos iegūtais finansējums;
- atbalstītāji.

7.4. Prioritārie uzdevumi saglabāšanā:

- daļēji atklātās krātuves Semināra ielā 27A iekārtošanas darbu pabeigšana;
- darba turpināšana pie bezskābes materiāla aplokšņu, mapju, kārbu kastu iegādes un priekšmetu pārvietošanas tajos;
- pārcelt Rīgas ielā 64 glabātuvi Nr.3 uz plašākām telpām (glabātuvi Nr.1 un 2, Rīgas ielā 64);
- paplašināt Rīgas ielā 64 glabātuvi Nr.7.

8. Krājuma izmantošana

Muzeja krājuma priekšmetus izmanto pamatekspozīcijās, izstādēs muzejā un ārpus muzeja, digitālajās izstādēs, izglītojošā un pētnieciskajā darbā, kā arī apmeklētāju un pētnieku pētnieciskajos darbos.

8.1. Krājuma eksponēšana

Pastāvīgās ekspozīcijās:

- „Vidzemes draudžu skolu skolotāju seminārs un tā audzēkņu kultūrizglītojošā darbība 19.gs. v. - 20.gs. sāk.” Atklāta 2000.g.
- “Valka – Latvijas neatkarības šūpulis”. Atklāta 2017.g.

Pastāvīgā Izstādē

- “Tautas dzīves zinātne”. Atklāta 2006.g.

Ekspozīcijas un izstādi turpina papildināt ar jauniegūtiem oriģināliem priekšmetiem un digitālajiem attēliem.

Atklātais krājums – izstāde

- „Padomju okupācijas laika sadzīves priekšmeti. 1950–1990”. Atklāta 2021.g.

Izstādi turpina papildināt ar jauniegūtiem oriģināliem priekšmetiem.

Izstādēs muzejā un ārpus muzeja

Krājumu izstādēs izmanto saskaņā ar muzeja “Komunikācijas darba politiku”. Gadā vidēji sagatavo 2 izstādes muzejā un 1 ārpus muzeja, tai skaitā, digitālās.

Krātuvē Semināra ielā 27A izstādēs eksponēs nozīmīgākos jaunieguvumus, tematiskas krājuma izstādes un atspoguļos svarīgākos notikumus Valkas novada un Latvijas vēsturē.

Ārpus muzeja - krājuma priekšmetus eksponē citu muzeju un institūciju izstādēs, ja krājumā glabājas konkrētajai izstādei nepieciešamais priekšmets.

Muzejam ir laba sadarbība ar Valkas un Smiltenes novadu pagastu pašvaldībām un tas dod iespēju eksponēt krājuma priekšmetus izstādēs pagastu bibliotēkās un tautas namos.

8.2. Krājuma izmantošana izglītojošā un pētnieciskā darbā

Muzeja darbinieki izglītojošā darbā, muzejpedagoģiskajās programmās interaktīvā darbībā izmanto lietisko priekšmetu kolekcijas tipveida (līdzīgos, bez konkrētas izcelsmes) priekšmetus (mājsaimniecības, amatniecības, lauksaimniecības darba rīkus un piederumus), kā arī fotogrāfiju, fotoatklātņu, dokumentu, iespieddarbu kolekciju priekšmetu digitālās kopijas.

Atsevišķos gadījumos galvenais krājuma glabātājs saudzējošā režīmā demonstrē vērtīgākos un trauslākos priekšmetus (LKO kavaliera Jūlija Baloža piemiņas lenti, Ērgemes viduslaiku pils arheoloģisko izpēti darbu laikā atrastās senlietas).

Muzeja darbinieki pētnieciskā darbā krājumu izmanto ekspozīciju un izstāžu plānu izstrādāšanā, publikācijās, lekcijās, referātos, monogrāfijās, zinātniskā apraksta kartīšu sastādīšanā, konsultāciju sniegšanai.

Dažādu nozaru pētnieki, skolēni un studenti muzeja krājumu izmanto, pētniecisko darbu un projektu izstrādāšanā, publikāciju un izdevumu sagatavošanā.

Ar muzeja krājuma neekspozēto daļu apmeklētāji un pētnieki iepazīstas un strādā apmeklētāju darba telpā, iepriekš vienojoties ar galveno krājuma glabātāju, saskaņā ar “Valkas novadpētniecības muzeja krājuma izmantošanas kārtību”.

8.3. Krājuma deponēšana

Krājuma priekšmetus – izstādēm, pasākumiem, eksponēšanai darba telpās, saskaņā ar noteikumiem “Noteikumi par Valkas novadpētniecības muzeja krājumu”, deponē citiem Latvijas muzejiem, valsts un pašvaldību institūcijām, biedrībām.

Muzejs piedāvā deponēt:

- no Alda Māra Dubļāna melnbaltajiem fotonegatīviem izgatavotos digitālos attēlus par Latvijas valstiskuma atjaunošanu 1988.-1991.gadā;
- mācību grāmatas un kalendārus;
- šatiera segas un dvieļus;
- keramikas un koka priekšmetus;
- 1949.gada 25.martā izsūtījumā uz Krievijas PFSR līdzī paņemtos un izsūtījumā izgatavotos priekšmetus;
- Mildas Bīrītes, Jāņa Medņa, Bruno Sipāna, Jāņa Elmāra Indusa gleznas;
- citus priekšmetus, ja krājumā glabājas konkrētajai izstādei, nepieciešamais priekšmets.

Noteikt deponējamo priekšmetu skaitu nav iespējams, jo tas atkarīgs no citu muzeju un institūciju izstāžu plāniem un pasākumiem.

9. Krājuma darba problēmas

1. Nepietiekošs finansējums krājuma priekšmetu iepirkšanai, restaurācijai un krātuvju aprīkojuma iegādei;
2. Nepietiekami lielas krājuma esības pārbaudes;
3. Lēna krājuma priekšmetu digitalizācija un datu ievadīšana NMKK;
4. Minimālas krājuma priekšmetu restaurācijas iespējas;
5. Nepietiekams krājuma darbinieku skaits;
6. Neapdrošināts krājums.

10. Krājuma darba prioritārie uzdevumi

1. Pabeigt iekārtot daļēji atklāto krātuvi Semināra ielā 27A, kā arī paplašināt un pārcelt Rīgas ielā 64 divas glabātuves;
2. Papildināt un dokumentēt krājumu atbilstoši krājuma darba politikai un noteikumiem “Noteikumi par Valkas novadpētniecības muzeja krājumu”;

3. Uzlabot krājuma pieejamību sabiedrībai, intensificējot priekšmetu digitalizāciju un datu ievadīšanu NMKK (1.tabula);
4. Turpināt krājuma esības pārbaudes un finansiālo novērtēšanu, saskaņā ar krājuma esības pārbaudes grafiku (2.tabula)
5. Tekstiliju, lietisko un tēlojošo priekšmetu kolekciju padziļināta izpēte.

11. Paredzami krājuma darba rezultāti

A variants – sasniedzamie rezultāti pie pašreizējā finansējuma

B variants – sasniedzamie rezultāti, izmantojot papildus nepieciešamo finansējumu

Krājuma politikas paredzami rezultāti	Variants	Skaits	Skaits	Skaits	Skaits	Skaits
Pārskata periodā jauniegūto krājuma vienību skaits		2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
	A	400	400	400	400	400
	B	450	450	450	450	450
Konservēto un restaurēto priekšmetu skaits		2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
	A	-	2	2	1	2
	B	-	3	3	2	3
NMKK ievadīto vienību skaits		2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
	A	500	500	500	500	500
	B	600	600	600	600	600
No krājuma deponēto vienību skaits		2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
	A	40	40	40	40	40
	B	60	60	60	60	60
Izmantoto krājuma vienību skaits		2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
	A	1000	1000	1000	1000	1000
	B	1200	1200	1200	1200	1200

12. Krājuma darba uzlabošanas spējas pasākumi 2025.-2029.gadam

1. Pabeigt daļēji atklātās krātuves iekārtošanu Semināra ielā 27A;
2. Pārcelt Rīgas ielā 64 glabātuvi Nr.3 uz plašākām telpām (glabātuvi Nr.1 un 2, Rīgas ielā 64) un paplašināt Rīgas ielā 64 glabātuvi Nr.7;
3. Veidot saistošu muzeja piedāvājumu dažādām mērķgrupām jauniekārtotajā krātuvē;

4. Nodrošināt krājuma pieejamību plašākam sabiedrības lokam, atbilstoši jauno tehnoloģiju iespējām;
5. Piesaistīt papildus finansējumu krājuma priekšmetu iepirkšanai, restaurācijai un krājuma aprīkojuma iegādei;
6. Rast iespēju ieviest jaunu amata vietu speciālists krājuma darbā;
7. Risināt jautājuma par krājuma apdrošināšanu.